

ПЕРЕДМОВА

Провідними темами збірника є актуальні питання адміністративного права та процесу, фінансового, міжнародного права та права Європейського Союзу.

Планомірний рух України до практичного втілення ідеалів демократії та правової держави зумовлює надзвичайну важливість та підвищену актуальність проблем, що пов'язані з реформуванням як системи державного управління в Україні в цілому, так і змінами на рівні виконавчої влади. Видається необхідним та актуальним акцентувати увагу на тій винятковій ролі, яку відіграють адміністративне право та юридична наука в процесі дослідження державного управління в Україні та його розвитку, а також у ході наукового забезпечення і практичного втілення концепції адміністративної реформи. Наукове супроводження адміністративної реформи вважається пріоритетним завданням для вітчизняної юридичної науки адміністративного права та процесу.

Питання фінансово-правового регулювання посідають особливе місце у суспільному житті, на що вказують автори наукових статей. І це зрозуміло, адже формування правової держави в умовах демократизації суспільного розвитку та нової системи господарювання зумовлює роль фінансового забезпечення всіх напрямків державної політики, так як під впливом норм фінансового права відбувається реалізація багатьох функцій держави та муніципальних утворень. Стрімкий розвиток фінансового законодавства, суттєві зміни в організації фінансової діяльності при набутті нею нових властивостей, від яких залежать усі сфери життєдіяльності Української держави, посилюють роль фінансового права на сучасному етапі як регулятора соціально-економічних відносин та виокремлюють проблемні питання теорії фінансового права.

Дослідники зазначають, що те особливе значення, яке мають публічні фінанси для забезпечення нормального функціонування всіх державних інститутів, припускає необхідність подальшого удосконалення категоріально-понятійного апарату фінансового законодавства, і в першу чергу — на законодавчому рівні необхідність визначення поняття публічних фінансів. Крім цих важливих питань, досліджуються особливості правової природи податкового права, визначається його галузева приналежність та місце в системі фінансового права сучасної України. Розглядається фінансова система України як частина міжнародної фінансової системи в умовах світової фінансово-економічної кризи. Глобалізація, з одного боку, й циклічний розвиток економіки — з другого, викликають необхідність розробки єдиного підходу до визначення ключових фінансових категорій.

У збірнику наукових праць значна частина статей присвячена проблемам міжнародного права, європейського права та порівняльного правознавства. З'ясовуються особливості та сутність системи міжнародного права, що є важливим фактором підвищення його ефективності, оптимізації правотворчого процесу і правозастосовчої діяльності. Розглядається типологія норм міжнародного права у світлі психологічної теорії міжнародного права, яка дає можливість по-новому

подивитися на багато проблемних питань теорії та практики сучасного міжнародного права. Досліджуються такі види норм міжнародного права, як інтуїтивне і позитивне міжнародне право, офіційне міжнародне право, а також імперативні норми цього права та природне право.

Заслужують на увагу аналіз співвідношення понять «захист і збереження морського середовища» та «охорона морського середовища», що має велике значення з точки зору внутрішньодержавного права і законодавства як у контексті використання єдиної наукової термінології, так і в практичному аспекті, що пов'язано з необхідністю імплементації відповідних міжнародно-правових норм у національне законодавство.

Важливим є дослідження змін, які сталися в результаті Лісабонського договору в засновницьких документах ЄС, та зв'язку, який ці зміни мають з подальшим розвитком торговельних відносин між ЄС та Україною. Проаналізовано ряд нових питань: обсяг поняття «торговельні відносини» в інтеграційно-правовому аспекті; новий зовнішньополітичний вимір торговельних відносин; торговельні відносини в аспекті виключної компетенції ЄС, «спільної компетенції» та «обмеженої» інтеграції.

Вивчається практика Європейського суду з прав людини щодо виявлення структурних недоліків у правовій системі України. Дослідники виявили низку рішень Європейського суду з прав людини, що свідчать про існування певних системних недоліків у правовій системі України. Розглядається процес функціонування правових систем сучасних ісламських держав в умовах глобалізації. Особлива увага приділяється проблемі збереження їх самобутності, що генетично пов'язана з класичним ісламським правом.

У збірнику містяться також статті, які спрямовані на вирішення деяких актуальних питань правового розвитку сучасної України. Безсумнівний інтерес викликають матеріали, в яких подані дослідження корпоративної соціальної відповідальності в українському суспільстві, зважаючи на її надзвичайну важливість для побудови громадянського суспільства і захисту прав і свобод людини. Слід погодитися з тим, що, враховуючи тісний зв'язок між корпоративною соціальною відповідальністю та конституціоналізмом у його сучасному розумінні, а також те, що інститут корпоративної соціальної відповідальності охоплюється предметом галузі конституційного права, в Україні доцільно закріпити основи її нормативно-правової регламентації у конституційно-правових нормах.

Вважаю, що матеріали, які представлені у черговому збірнику наукових праць відповідають викликам сучасності і будуть сприяти забезпеченню сталого розвитку держави та права.

Сергій КІВАЛОВ,

доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН України,
ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»,
голова Комітету Верховної Ради
України з питань правосуддя